

1 mei toespraak | Jorien Geerdink | 1 mei 2016

Waarom is 1 mei nog steeds actueel? Zou jij daar tijdens de 1 mei viering iets over willen zeggen. Die vraag werd me een tijdje terug gesteld.

Nou ik ga het gewoon doen! Het is niet mijn dagelijkse bezigheid om een toespraak te houden, maar ik vind het een hele eer, en ook heel spannend om dit te doen.

Beste mensen!

Waarom is 1 mei nog steeds actueel?

Om die vraag te beantwoorden wil ik eerst even terug in de geschiedenis. Van 1 tot 4 mei 1886 werd er in Chicago gedemonstreerd voor een 8 urige werkdag. Door een bomaanslag eindigde die demonstratie op 4 mei in een bloedbad. Vele mensen zijn toen omgekomen in de strijd voor betere arbeidstijden. Door deze droevige gebeurtenis besloot de Amerikaanse vakbond federatie om voortaan op 1 mei te demonstreren voor dezelfde doelen als in 1886: een 8-urige werkdag, meer loon en beter arbeidsrecht.

Het voorstel om op 1 mei op te komen voor de rechten van de arbeiders werd op het eerste congres van de tweede internationale in Parijs overgenomen. En sinds die tijd, 1 mei 1890, vieren wij de dag van de arbeid, en staan we stil bij diegenen die gestreden hebben, maar ook diegene die nog steeds strijden voor de rechten van de arbeiders.

De strijd voor een 8-urige werkdag heeft in Nederland uiteindelijk 29 jaar geduurd, en werd wettelijk geregeld in 1919.

In de loop der jaren zijn er steeds meer voorzieningen en betere arbeidsvoorwaarden gerealiseerd voor de arbeiders en is het woord arbeider veranderd in het woord werknemer.

Werknemers werden steeds meer gewaardeerd door werkgevers en ook werd steeds duidelijker dat als je goed was voor een werknemer, een werknemer ook goed was voor de baas.

Na de Tweede Wereldoorlog, toen Nederland opnieuw moest worden opgebouwd, leidde dat tot nieuwe samenwerkingsvormen tussen werkgevers en werknemers. Een bedrijf werd destijds gezien als een grote familie. In 1950 nam de eerste kamer de wet op de ondernemingsraden aan. Ondernemingsraden hadden de taak om naar vermogen bij te dragen aan een zo goed mogelijk functioneren van de onderneming.

De wet op ondernemingsraden is sinds het ontstaan regelmatig aangepast aan de tijd en er zijn vele regels aan toegevoegd waardoor het nu voor sommige werknemers een dagtaak is geworden.

Zelf heb ik deel uitgemaakt van zo'n ondernemingsraad en ik wil u daar wat over vertellen.

Ik wil u meenemen in mijn herinnering toen ik nog werkzaam was als ziekenverzorgster in het verpleeghuis. Ik heb mensen met bijzondere verhalen mogen verzorgen, de chauffeur van koningin Juliana, een vroegere restaurateur van het Rijksmuseum in Amsterdam, een ijsdrager die vroeger ijsblokken voor de koelinstallaties rondbracht, maar ook verhalen van mensen die alleen maar pech en ellende hebben gekend in het verleden. Prachtig vond ik het om naar de verhalen te luisteren die ze me vertelden. En nuttig, want al dat verleden kun je in een zorgplan verwerken waardoor er zorg op maat gegeven kon worden.

Beste mensen, wat had ik toch een mooi beroep!

Mijn visie toen ik als ziekenverzorgster begon was 'ik wil de mensen die in het laatste stadium van hun leven zijn beland op een menswaardige manier ondersteunen en begeleiden naar de dag van de laatste adem'. En het klinkt misschien raar, maar op het moment dat iemand dan dood gaat, en je het gevoel hebt dat je er alles aan hebt gedaan om aan de laatste wens van die persoon te voldoen, dan ben je tevreden en dat voelt goed. Vooral als je nadien ook nog een mooie brief met een bijna niet te lezen handschrift krijgt waarin de overleden persoon je bedankt.

Op een gegeven moment moest er bezuinigd worden volgens de directie, en er moest efficiënter gewerkt worden. Er kwamen meer regels om de zorg te verantwoorden, en dat moest via een heleboel formulieren naar de manager worden gerapporteerd. De tijd die dat kostte werd dus niet besteed aan de zorg voor de bewoner.

De eerste echte bezuiniging die werd ingevoerd was de pannenkoek, ja mensen u hoort het goed, de pannenkoek! Op zaterdag werd er niet meer gekookt, maar werden er kant-en-klare fabriekspannenkoeken opgewarmd en geserveerd aan de bewoners. Er is niets mis met pannenkoek, maar als bezuiniging voelde dat voor mij niet goed.

De bezuiniging waar ik als verzorgende echt op de werkvloer mee te maken kreeg, was de bezuiniging op de nachtdienst. In de nachtdienst gingen we van 2 naar 1 ziekenverzorgster per 40 bewoners. In het begin een hele klus omdat de taken in de nachtdienst (zoals rolstoelen poetsen, medicijnen uitzetten, ontbijt klaarmaken, enz.) niet anders werden. Tijdens een van mijn nachtdiensten is er een bewoner overleden, op zich niet zo vreemd in een verpleeghuis, alleen wel heel vervelend als er dan diezelfde nacht familie komt om afscheid te nemen en je de familie naar huis moet sturen omdat je niet van de afdeling weg kan om ze naar het mortuarium te begeleiden waar de overledene op dat moment ligt. Het resultaat was een hele boze familie, en een onmachtig gevoel van mezelf.

Dit voorval heeft toen zo veel indruk op mij gemaakt dat ik besloot om me verkiesbaar te stellen voor de ondernemingsraad om op die manier invloed uit te kunnen oefenen op het beleid. Ik kon het niet langer aanzien dat de bewoners en hun familie de dupe werden van beleid dat voor mijn gevoel alleen om financiën draaide en niet gericht was op de kwaliteit van zorg.

Ik kon me niet zo maar verkiesbaar stellen voor de ondernemingsraad want ik was geen lid van de bond. Ik moest 30 handtekeningen verzamelen van medewerkers binnen de organisatie, en dat is gelukt. Het werden er 98.

En strijdbaar dat was ik, het is me gelukt om via de ondernemingsraad een vliegende kiep in de nachtdienst te regelen die kon ondersteunen op momenten dat het nodig was. Wat voelde dat goed zeg!

Ik heb veel geleerd in die ondernemersraad, maar heb ook ondervonden dat het niet altijd gewaardeerd wordt door directie en management.

Heel anders was het toen ik in Zeeland kwam te werken in een verzorgingshuis. waarvan ik nu nog steeds van zeg dat het de beste werkgever is geweest die ik ooit heb gehad. Daar werkte directie en management eens per twee weken mee in de verzorging en dronken ze dagelijks koffie met de bewoners van het verzorgingshuis, en hielpen ze mee met het serveren van de maaltijden. Iedereen telde mee, en dat zag je terug in de jaarcijfers en het lage ziekteverzuim.

En hoe is het nu!

Nog steeds zijn er ondernemingsraden en medezeggenschapsraden, en nog steeds zijn er mensen die willen strijden voor de belangen van

medewerkers, en de belangen van de mensen die de zorg ontvangen. Dat wat veranderd is, zijn de contracten van de medewerkers.

Veel werknemers moeten het nu doen met een contract voor bepaalde tijd. Na drie aaneengesloten contracten zou een werkgever ze een vast contract moeten aanbieden. Een goede regeling! Maar helaas zijn werkgevers niet zo happig op die vaste contracten, en mag een werknemer er na drie contracten even zes maanden tussenuit om vervolgens weer bij diezelfde werkgever weer in dienst te treden.

Heel handig van die werkgevers, want zo zorg je ervoor dat medewerkers met een tijdelijk contract niet in actie komen om te strijden voor hun rechten. Want doen ze dat wel, dan hoeven ze na een half jaar niet meer terug te komen om te werken. Ik heb geen goed woord over voor werkgevers die op die manier met personeel omgaan. Het maakt me boos!

Ondernemers die bewust voor dit soort personeelsbeleid kiezen mogen wat mij betreft uitgesloten worden bij de aanbesteding van de zorg in de gemeente.

Wat heeft mijn verhaal nou te maken met 1 mei?

Voor mij is 1 mei een dag waarop we stil moeten staan bij de situatie waarin werknemers zitten. De PvdA heeft veel betekend voor de positie van een werknemer. En op papier lijkt alles goed geregeld te zijn en zijn werknemers goed beschermd. In de praktijk is het anders, en dat is wat mij betreft een reden om te kijken of die regelingen nog voldoen. Of dat er een andere manier van toezicht op goed werkgeverschap nodig is, toezicht waarin je ook als flexibele kracht je stem mag laten horen zonder te vrezen voor je baan. De lokale politiek kan daar volgens mij een bijdrage aan leveren. Ik heb gezien dat als je in de politiek de krachten bundelt een heleboel voor elkaar kan krijgen. Dat heb ik gezien voor het behoud van de rechtbank, en dat zie ik nu ook weer bij de Karelskamp. En wat zou het mooi zijn als we die krachten zouden bundelen voor het behoud van goede zorg en meer zekerheid voor diegene die de zorg geeft. Laten we niet meer zeggen dat we er niet over gaan. Laten we onze verantwoordelijkheid nemen en opstaan voor diegene die zich nu een speelbal van de maatschappij voelt.

Mensen denk niet dat de strijd al is gestreden op 1 mei 2016, er zijn nog veel te veel werknemers, en niet alleen in de zorg die niet krijgen wat ze verdienen, en dat is waarom 1 mei nog steeds zo actueel is.

Dank voor uw aandacht!